

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Professor Geir Ulfstein
Universitetet i Oslo
Postboks 1072, Blindern
0316 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2155-

14.02.2017

Oppdrag - Vedtak om lisensfelling av ulv

Klima- og miljødepartementet ønsker innspill når det gjelder juridiske vurderinger i forbindelse med departementets vedtak 20. desember 2016 i klagesak om ulv. Dette skjer som følge av at Stortinget har bedt regjeringen om å fremme en sak innen 10. mars 2017 om hvordan forvaltningen av ulv kan gjennomføres i tråd med Stortingets vedtak (i *Innst. 330 S (2015-2016)*), gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner.

I oppfølgingen av Stortingets vedtak, har departementet vært i kontakt med juridiske universitetsmiljøer med invitasjon til å komme med innspill om en rekke relevante spørsmål, ref nedenfor. Vi understreker at også andre juridiske miljøer er velkommen til å komme med innspill, eventuelt på oppdrag fra aktører med interesse i saken.

De fleste som er kontaktet ved universitetene, har svart at tidsrammene er for knappe til at de kan påta seg oppdrag. Vi er derfor takknemlige for at du har sagt deg villig til å gi innspill, og vi aksepterer ditt ønske om å begrense arbeidet til juridiske vurderinger av Bernkonvensjonen og habitatdirektivet i lys av den aktuelle saken. Fristen er 27. februar 2017 før kl. 12.00.

Bakgrunnen for saken er Klima- og miljødepartementets behandling 20. desember 2016 av klager på lisensfelling av inntil 32 ulver i ulvesonen og Osdalsreviret. På bakgrunn av blant annet vurderinger fra Justisdepartementets lovavdeling omgjorde departementet de regionale rovviltnevnendes vedtak om felling. Vedtaket har i etterkant vært gjenstand for debatt og den

17. januar 2017 redegjorde klima- og miljøministeren for saken i Stortinget. Saken ble debattert i Stortinget 31. januar 2017, og Stortinget fattet følgende vedtak (nr. 440): "Stortinget ber regjeringen så snart som mulig, og senest innen 10. mars d.å., fremme en sak om hvordan forvaltningen av ulv, herunder adgangen til lisensjakt, kan gjennomføres i samsvar med Stortingets vedtak i Innst. 330 S (2015-2016), gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner. Stortinget ber regjeringen i denne saken om å se hvordan naturmangfoldloven paragraf 18 første ledd bokstav b hvor det tillates uttak av vilt, herunder rovvilt "[...]..for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom" og bokstav c hvor det tillates uttak "[...]..ut i fra allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning" kan tillegges vesentlig vekt i vedtak om lisensfelling av ulv. Det forutsettes at det åpnes for lisensfelling av ulv utover det antallet som allerede er bestemt for inneværende år, dersom ny informasjon om skadepotensialet, eller annen vesentlig informasjon gjør dette mulig innenfor rammene av gjeldende lovverk."

Klima- og miljødepartementet ønsker som ledd i oppfølgingen av Stortingets vedtak å invitere personer i ledende juridiske miljøer til å gi innspill om den juridiske forståelsen av de relevante bestemmelsene i naturmangfoldloven (nml.) og i Bernkonvensjonen, og anvendelsen av disse i den foreliggende saken.

Saken om lisensfelling av ulv

Landets rovviltnemnder åpnet i 2016 for lisensfelling av inntil 47 ulver innenfor og utenfor ulvesonen i Norge.

Rovviltnemndene i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) og region 5 (Hedmark) fattet vedtak om lisensfelling av inntil 37 av disse ulvene.

De to nemndene fattet 21. juni 2016 vedtak om kvote for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen, nærmere bestemt felling av inntil 5 ulver utenfor ulvesonen m.m. og inntil 8 dyr i området benyttet av Osdalsflokken. Vedtaket ble påklaget.

De to samme nemndene fattet 16. september 2016 vedtak om kvote for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen. Nemndene besluttet da lisensfelling av inntil 24 ulver i de tre ulverevirene Kynna, Slettås og Letjenna. Vedtaket ble påklaget.

Klima- og miljødepartementet behandlet 27. september 2016 klagen på vedtaket om kvote for lisensfelling utenfor ulvesonen. Departementet opprettholdt da nemndenes vedtak for den delen som gjaldt felling av inntil 5 ulver utenfor ulvesonen m.m.. For den del av kvoten som omfattet inntil 8 dyr i Osdalsflokken bestemte departementet at denne skulle vurderes sammen med nemndenes vedtak om felling av inntil 24 ulver innenfor ulvesonen. 20. desember 2016 fattet departementet vedtak i klagesaken som gjaldt 24 ulver innenfor ulvesonen samt Osdalsflokken. Departementet kom da til at det ikke var hjemmel for felling. I konklusjonen i vedtaket heter det:

"Klima- og miljødepartementet endrer rovviltnemndenes vedtak av 21. juni og 16. september 2016, og åpner ikke for lisensfelling av ulv i ulverevirene Kynna, Slettås og Letjenna som alle ligger innenfor ulvesonen. Videre åpner departementet heller ikke for lisensfelling av ulv i Osdalsreviret som hovedsakelig ligger utenfor ulvesonen. Det er departementets vurdering at skadeomfang og skadepotensial for samtlige revirer er svært begrenset, samt at det foreligger

andre tilfredsstillende løsninger enn lisensfelling. Saken har vært forelagt Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet, som uttaler at saken ikke gir grunnlag for å konstatere at vilkårene for felling av ulv er oppfylt i de aktuelle tilfellene. Klagene fra miljøorganisasjonene er dermed tatt til følge."

Aktuelle bestemmelser i naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen

Nedenfor følger en ikke uttømmende oversikt over relevante bestemmelser i saken:

- Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold: kap. II, § 17 og § 18
- Konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen): Artikkel 2, artikkel 6 og artikkel 9
- Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt: §§ 2, 3, 4, 7 og 10
- EUs arts- og habitatdirektiv 1992/43/EF kan kaste lys over fortolkningen av Bernkonvensjonen.

Etter at departementet traff sitt vedtak har flere uttalt seg om departementets vurderinger, herunder juridiske vurderinger. Blant de som har uttalt seg er Norskog, Skogeierforbundet, Utmarkskommunenes sammenslutning, Norges Bondelag og Norges Jeger- og Fiskerforbund. Rovviltnemndenes vedtak, departementets vedtak, andre dokumenter i saken, samt etterfølgende uttalelser fra de nevnte organisasjonene finnes her <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/onsker-ulveinnspill-fra-ledende-juridiske-miljoer/id253816/> (nederst i nettsaken).

Spørsmål fra Klima- og miljødepartementet

Spørsmål som har vært reist i forbindelse med vedtaket, og som det er ønskelig å få belyst med tanke på den konkrete saken, omfatter blant annet:

- 1) Forholdet mellom Stortingets vedtatte bestandsmål og vurderingen av vilkårene for felling etter nml. og Bernkonvensjonen. I denne sammenheng er det av interesse å få vurdert føringer gitt av Stortinget i behandlingen av de ulike rovviltforlikene og naturmangfoldloven.
- 2) Betydningen av avveiningen mot andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser etter nml. § 14.
- 3) Vilråene etter nml. § 18 annet ledd og Bernkonvensjonens bestemmelser om at uttak ikke må true bestandens overlevelse og at formålet ikke må kunne nås på annen tilfredsstillende måte.
- 4) Hva skal til for at vilrået om å "avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom" i nml. § 18 første ledd b), og det tilsvarende vilrået om å "avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom" i

Bernkonvensjonen artikkel 9 første ledd andre strekpunkt, er oppfylt i denne saken?
Temaer som har vært nevnt i debatten er bl.a. skade på bufe, tamrein og hund og skade på eiendom/rettigheter knyttet til jakt som følge av ulvens predasjon på elg.

- 5) Hva skal til for at vilkåret om å ivareta "allmenne helse- og sikkerhetshensyn" i nml. § 18 første ledd c) og det tilsvarende vilkåret om "offentlige helse- og sikkerhetshensyn" i Bernkonvensjonen artikkel 9 første ledd tredje strekpunkt er oppfylt i denne saken?
- 6) Hva skal til for at vilkåret om å ivareta "andre offentlige interesser av vesentlig betydning" i nml. § 18 første ledd c) og Bernkonvensjonen artikkel 9 første ledd tredje strekpunkt er oppfylt i denne saken?
- 7) Er det hjemmel for felling etter naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen pga. menneskers frykt?
- 8) Uavhengig av vurderingene i punktene 4 – 7 ovenfor: Kan felling tillates uten å være i strid med Bernkonvensjonen ut fra bestemmelsen i artikkel 9 første ledd siste strekpunkt som åpner for å tillate "i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i begrenset antall"?
- 8) Hva er betydningen av Bernkonvensjonens bestemmelser når det fattes enkeltvedtak etter nml.?
- 9) Hvilken betydning for handlingsrommet etter nml. har det at Bernkonvensjonen ikke har direkte sanksjoner knyttet til brudd på konvensjonen?

Dersom det er andre spørsmål og vurderinger av betydning for å få belyst sakens rettslige sider, er vi takknemlige for innspill også om det.

Frist for innspill er mandag 27. februar 2017 innen kl. 12.00. Innspillene bes sendes til solveig.paulsen@kld.dep.no med kopi til postmottak@kld.dep.no.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Solveig Paulsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.